

A man with short grey hair and blue eyes, wearing a brown Carhartt jacket over a dark sweater and a plaid shirt, is sitting in a barn. He is looking directly at the camera with a slight smile. In the background, several cows are visible, some with yellow ear tags. The barn has wooden walls and a straw-covered floor.

Är du säker?

HANDLEDNING FÖR LÄRARE PÅ
NATURBRUKSUTBILDNINGAR

Prevent förmedlar kunskap om hur man genom ett hälsofrämjande arbetsmiljöarbete kan skapa framgångsrika företag där alla är säkra och mår bra.

Prevent vill inspirera och stödja arbetsplatsernas arbetsmiljöarbete. Det gör vi genom att:

- informera om arbetsmiljöfrågor
- utbilda och genomföra seminarier runt om i landet
- ta fram enkla och användbara produkter och metoder

Prevent är en ideell organisation som ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK, det vill säga fack och arbetsgivare tillsammans.

Besök www.prevent.se – kunskaper för en bättre arbetsdag!

© 2020	Prevent Arbetsmiljö i samverkan Svenskt Näringsliv, LO & PTK
Upplaga	1:1
Projektledare	Lisa Rönnbäck
Text	Chrystal Kunosson, Houdini Group AB
Foto	Fredrik Persson
Grafisk form	Houdini Group AB
Distribution	Prevent, Box 20133, 104 60 Stockholm
Telefon	08-402 02 00
E-post	info@prevent.se
Webb	www.prevent.se

prevent

ARBETSMILJÖ I SAMVERKAN
SVENSKT NÄRINGSLIV, LO & PTK

Om Är du säker?

Lantbruket sysselsätter idag över 170 000 personer i Sverige. Det kan vara på ett större eller mindre lantbruk, med växtodling eller djurhållning. Deras arbetsmiljö påverkar hur de mår både fysiskt och psykiskt. Om man mår bra i sitt arbete ökar möjligheterna att göra ett bra jobb, och samtidigt ökar också chansen för att man ska må bra även utanför arbetet. Men tänk på att det motsatta också gäller. Händelser i privatlivet kan påverka hur man mår och presterar på jobbet.

En god arbetsmiljö ska alltså förebygga och förhindra ohälsa och olycksfall, och det är viktigt att alla på arbetsplatsen hjälps åt med det, oavsett vilken roll man har. Det är när man arbetar tillsammans som man har bäst förutsättningar att utveckla och förbättra arbetsmiljön för alla på arbetsplatsen.

Är du säker?

Den här handledningen är en del av informations- och utbildningsmaterialet Är du säker? Materialet består av bland annat en webbsida, en webbutbildning och den här handledningen. Arbetsmiljösatsningen har tagits fram av Prevent på uppdrag av Gröna arbetsgivare och Kommunal, och på initiativ av Lantbrukets arbetsmiljökommitté (LAMK). LRF har deltagit löpande som bollplank och rådgivare.

Lantbruket är en av de branscher där det sker flest allvarliga olyckor i Sverige. Syftet med satsningen Är du säker? är att få dagens och morgondagens lantbrukare att arbeta mer systematiskt med sin arbetsmiljö och därigenom öka riskmedvetenheten, förebygga olyckor och förbättra arbetsmiljön i stort.

Handledningen är till för dig som arbetar med att utbilda personer som verkar eller kommer att verka inom lantbruket på olika sätt. Vi tror att du är lärare och arbetar med ungdomar eller vuxna, till exempel på ett naturbruksgymnasium eller på en YH-utbildning med inriktning på lantbruk.

Din roll som lärare

Du som lärare har goda möjligheter att rusta dina elever och studenter för ett arbetsliv inom lantbruket. Du kan hjälpa dem att vara med och skapa förändring och bidra på ett positivt sätt till sina nuvarande och framtida arbetsplatser. Genom att synliggöra frågor om fysisk såväl som organisatorisk och social arbetsmiljö kan ni tillsammans göra alla arbetsplatser tryggare och säkrare för alla. Du kan ...

- sprida kunskap om vad begreppet arbetsmiljö innebär och varför det är viktigt
- skapa förutsättningar för samtal om olika arbetsmiljöfrågor
- förbereda elever och studenter för arbetslivet så att de kan hantera och utmana de riskfaktorer som finns inom lantbruket.

Använd handledningen och gå gärna igenom övningarna tidigt i årskurs 1, så att eleverna eller studenterna redan från början görs medvetna om hur de kan bidra till en positiv säkerhetskultur i sin kommande yrkesroll. Repetera gärna övningarna vid terminsstarten, för att ytterligare påminna om vikten av en bra arbetsmiljö. Att jobba säkert ska vara en självklarhet för eleverna eller studenterna när de påbörjar sitt yrkesliv.

Välj rätt tilltal

Arbetsmiljö som ämne kan upplevas abstrakt och komplext. Det finns etablerade begrepp och metoder som är självklara för dem som är insatta i ämnet, men som kan verka främmande och onödigt krångliga för andra. Det är därför viktigt att du som lärare tar hänsyn till dina elevers eller studenters förkunskaper och deras vana att ta till sig främmande begrepp och definitioner. Den här handledningen är tänkt att vara ett stöd i en introduktion till arbetsmiljö i lantbruket. Utgångspunkten i övningarna är därför att eleverna eller studenterna inte har särskilt mycket förkunskaper om arbetsmiljö utan ska få upp ögonen för ämnet.

I projektet Är du säker? finns en webbutbildning som riktar sig direkt till lantbrukare och tar upp grunderna inom arbetsmiljöarbetet. Gå gärna igenom den som en del av din egen utbildningsplanering för att säkra eller repetera dina grundkunskaper om arbetsmiljö.

Metoder i övningarna

Arbetsmiljö är ett brett ämne som kan innefatta komplexa frågor. Det är viktigt att hantera det med respekt för att elever och studenter är olika individer med varierande erfarenheter och förkunskaper. Här får du några tips på hur du kan hantera ämnet i utbildningssituationen:

- Utgå från arbetslivet. Fokusera på hur eleverna och studenterna kan bli medvetna om och hantera arbetsmiljöfrågor i arbetslivet, både på framtida arbetsplatser och i lantbruksmiljöer som de redan nu kommer i kontakt med.
- Skapa ett tryggt gruppklimat. Sätt också upp gemensamma regler för att skapa trygghet, till exempel att en person pratar i taget och att du som samtalsledare fördelar ordet. Dela gärna upp en stor grupp i mindre grupper för att ge fler personer möjlighet att komma till tals, även de som inte trivs med att synas eller höras i stora sammanhang.
- Främja konstruktiv dialog och reflektion. Försök att skapa goda förutsättningar för eleverna att samtala och reflektera tillsammans på ett konstruktivt sätt. Uppmuntra alla att lyssna och delta aktivt och hålla en schysst samtalston.

Övningar som du kan använda i klassrummet

Här får du tips på övningar som du kan använda i utbildningen om arbetsmiljö inom lantbruket.

Metoder i övningarna

Vi börjar med att beskriva tre metoder som förekommer i övningarna: bikupa, runda och värderingsövning.

Bikupa

Den här metoden innebär att eleverna eller studenterna får prata två och två eller tre och tre med den eller de som sitter närmast. Föreslå att de vrider stolarna mot varandra eller ställer sig upp vända mot varandra.

Låt eleverna eller studenterna i bikuporna prata en kort stund utifrån frågor som Vad tänker ni på nu? eller Hur ser ni på det här? Avbryt sedan samtalen i bikuporna och återgå till att prata i helgrupp.

Syftet med metoden bikupa är dels att skapa variation mellan samtal i små och stora grupper, dels att ge alla större möjlighet att komma till tals. Bikupor går snabbt att få igång och passar därför bra att använda om tiden är knapp eller för kortare reflektioner.

Runda

Under en runda får en person i taget möjlighet att prata. Den som har ordet är den enda som får prata tills hen ger ordet vidare till nästa person som sitter bredvid. Prova gärna att använda en fysisk sak som deltagarna skickar runt och som representerar ordet i rundan.

Syftet med rundan som metod är att ge alla möjlighet att komma till tals i ett tryggt sammanhang med tydliga ramar. Här är två saker som är bra att ta upp innan ni påbörjar en runda:

- Du som övningsledare kan välja att tacka personen som har pratat och ställa frågor om det behövs, men i övrigt får ingen prata när det inte är hens tur.
- Ingen är tvungen att prata. Om den som får ordet inte vill säga något kan hen skicka ordet vidare till nästa person.

Värderingsövning

Värderingsövningar kan gå till på olika sätt, men ofta använder deltagarna kroppen för att visa vad de tycker, till exempel genom att de får ställa sig i ett hörn i rummet eller vid en lapp med en viss text. Se till att gruppen inte är för stor, för då kan övningen bli svår att hantera. Högst 20 personer är en bra tumregel.

Syftet med en värderingsövning är dels att deltagarna ska bli medvetna om sina egna åsikter och känslor i en fråga, dels att de ska få ta del av andras åsikter och känslor. Fokus ligger inte på diskussion eller debatt, utan på reflektion och meningsutbyte i ett tryggt sammanhang. Här är några saker som är bra att ta upp innan du påbörjar en värderingsövning:

- Det finns inga svar som är rätt eller fel.
- Det är alltid tillåtet att ändra åsikt under övningens gång.
- Deltagarna kan välja att förklara varför de tycker som de gör, men ingen ska känna sig tvingad att göra det.
- En person i taget får prata och det är du som övningsledare som fördelar ordet.

Övningar

Här hittar du ett antal övningar som du kan använda när du utbildar om arbetsmiljö. Efter presentationen av de olika övningarna får du tips på hur du kan kombinera övningarna och planera en utbildningsinsats.

Övning 1: Samtal om arbetsmiljö

Begreppet arbetsmiljö kan uppfattas som abstrakt och svårt att greppa, och det kan göra det svårt för elever och studenter att reflektera och ha åsikter om ämnet. Därför kan det vara bra med en övning som går ut på att prata om varför vi överhuvudtaget ska prata om arbetsmiljö. Du kan göra så här:

1. Planera en lektion om syftet med att bli medveten om arbetsmiljöfrågor, gärna med utgångspunkt i webbutbildningen *Är du säker?* Ta upp frågor som: Vad är arbetsmiljö? Vad är vinsterna med att arbeta medvetet med arbetsmiljöfrågor? Vad kan hända om man inte bryr sig om arbetsmiljön? Visa gärna filmen om en lantbrukares utmaningar och ansvar (kapitel 1 i webbutbildningen). Anpassa innehållet och längden efter gruppen och deras förkunskaper. Tänk på att du kan ta upp fakta och information även i samband med andra övningar.
2. Ge konkreta exempel på hur det kan se ut inom lantbruket.
3. Gör en eller flera rundor eller bikupor där deltagarna får samtala om sina tankar efter lektionen. Fånga upp eventuella frågor och funderingar som uppstår, och avsluta sedan med samtal och reflektion i helgrupp.

Övning 2: Arbetsmiljörisker inom lantbruket

Den här övningen syftar till att bli konkret – vad kan en arbetsmiljörisk i lantbruket handla om egentligen? Du kan göra så här:

1. Utgå från ett antal situationer i Prevents bilderbok *Jobba säkert i lantbruket*. Boken finns som e-bok och pdf på Prevents hemsida. Skriv ut bilderna i boken, alla eller några utvalda. På samma hemsida kan du också beställa boken kostnadsfritt och dela ut till dina elever eller studenter.

2. Dela upp klassen i mindre grupper och fördela bilderna så de får ungefär lika många bilder per grupp.
3. Låt grupperna diskutera vilken risk, och lösning, som respektive bild illustrerar.
4. Gå igenom diskussionerna i helgrupp. Fråga varje grupp vad de pratat om i korthet. Låt gruppen välja den bild de tyckte var mest intressant och visa upp den för de andra grupperna, samtidigt som de beskriver vad bilden visar och varför den var intressant. Fråga även grupperna om det var någon bild de inte förstod eller tyckte var svår/konstig. Upptäckte de någonting nytt som de inte tänkt på tidigare?

Övning 3: Riskbedömning, på plats

I den här övningen får eleverna eller studenterna prova på att själva upptäcka risker, eller potentiella risker, på en arbetsplats. Övningen behöver därför göras på en arbetsplats som eleverna eller studenterna har tillgång till, exempelvis på lantbruksskolan eller en praktikplats. Är det inte möjligt kan ni göra Övning 4 istället. Du kan göra så här:

1. Skriv ut den allmänna ckecklistan för lantbruket från webbsidan för Är du säker? Använd Del 2. Om det är aktuellt för någon i gruppen att använda någon av de branschspecifika checklistorna. (Nötkreatur/Gris/Fjäderfä/Maskiner/Traktorer) skriver du ut dem också.
2. Dela upp gruppen i par (eller den uppdelning som passar er grupp bäst). Dela ut checklistorna.
3. Låt eleverna eller studenterna göra en riskbedömning på en arbetsplats genom att följa checklistan.
4. Gå igenom resultaten tillsammans nästa gång ni samlas i helgrupp. Fråga hur de tyckte att det var att göra en riskbedömning. Diskutera vad de hittade och hur man kan lösa eventuella risker som identifierats.
5. Sammanfatta och reflektera. Vilka är fördelarna med riskbedömningar? Hur kan man på ett bra sätt få till en systematik i sitt arbete med att undersöka risker på arbetsplatsen? Vem har ansvar för att det görs?

Övning 4: Riskbedömning, film

Den här övningen handlar precis som Övning 3 om att upptäcka arbetsmiljörisker på en arbetsplats. Den är ett alternativ om det inte är möjligt att fysiskt besöka en arbetsplats. Du kan göra så här:

1. Visa filmen Exempel på hur man kan undersöka sin arbetsplats (kapitel 4 i webbutbildningen Är du säker?).
2. Låt eleverna eller studenterna bilda bikupor och prata om filmen utifrån frågorna i rutan nedan.
3. Ta upp frågorna i helgrupp och samtala kring hur bikuporna har svarat. Fördela ordet så att personer från alla bikupor får möjlighet att komma till tals.

FRÅGOR OM FILMEN

- Vad i det som beskrivs i filmen känner ni igen er i?
- Vad i det som beskrivs i filmen känner ni inte igen er i?
- Är det tydligt hur man kan undersöka risker på sin arbetsplats?
- Tyckte ni att de skulle undersökt andra saker?
- Upplever ni att det här är ett sätt att leta efter risker som ni själva skulle kunna göra? Om inte, varför?

Övning 5: Tänka, känna och agera

Syftet med den här övningen är att låta eleverna eller studenterna reflektera över hur man kan ta tag i arbetsmiljön konkret. De får sätta sig in i vad en (fiktiv) person kan tänka och känna när hen upptäcker en risk i arbetsmiljön och komma med förslag på hur hen kan agera. Du kan göra så här:

1. Beskriv en fiktiv situation där en person upptäcker en risk i arbetsmiljön som är relevant för dina elever eller studenter. Det kan till exempel handla om att en nyanställd upptäcker att det saknas viktiga rutiner på lantbruket. Om ni har gjort Övning 2 kan ni välja en av situationerna från bilderboken.
2. Rita upp en stor tankebobbla som hela gruppen kan se, till exempel på tavlan, och tala om att den tillhör personen från exemplet du just har beskrivit.
3. Låt gruppen brainstorma och tala om vilka tankar och frågor de tror kan dyka upp hos den nyanställda. Skriv upp tankarna och frågorna i tankebobblan.
4. Om det behövs kan du komplettera tankebobblan med fler ord som ger en mer komplett bild av de frågeställningar som kan vara aktuella.
5. Diskutera hur den utsatta personen skulle kunna agera. Utgå till exempel från de här frågorna:
 - a. Ska personen säga ifrån till någon? I så fall, till vem?
 - b. Ska personen vägra utföra de arbetsuppgifter det saknas rutiner för?
 - c. Ska personen fråga sina kollegor hur de tänker och sedan följa deras exempel?
 - d. Vilka för- och nackdelar kan finnas med olika sätt att agera?
6. Sammanfatta och reflektera. Vad har eleverna eller studenterna kommit fram till? Vilka tankar kan dyka upp och hur kan dessa hanteras? Hur kan man agera? Reflektera också kring om det kan vara bra att öva på att agera på ett sätt som innebär att man står upp för sig själv och för en säker arbetsmiljö.

Övning 6: Värderingsövning om säkerhetskultur

Ett sätt att arbeta för en säker arbetsplats är att skapa en god säkerhetskultur. Då är säkerhetstänket en självklar del av jobbet för alla på arbetsplatsen. Det innebär att alla hjälps åt med att påminna och uppmuntra varandra om säkerheten, som att följa instruktioner och rutiner och att säga till om saker som inte fungerar som de ska.

I den här värderingsövningen får de fyra hörnen i klassrummet representera fyra olika åsikter om säkerhetskultur. Du beskriver en fiktiv händelse och fördelar fyra olika sätt att agera på i de olika hörnen i rummet. Sedan får varje elev eller student ställa sig i det hörn som representerar hens åsikt bäst. Syftet är att börja prata om och reflektera kring vilken säkerhetskultur man vill ha på lantbruket. Du kan göra så här:

1. Berätta vad en värderingsövning är och vilka regler som gäller. Du kan läsa mer om värderingsövningar och vad som är bra att tänka på under rubriken Metoder i övningarna.
2. Be alla att ställa sig mitt i rummet. Då minskar risken för att någon frestas att ställa sig i det närmaste hörnet utan att reflektera över alternativen.
3. Beskriv en fiktiv händelse i en lantbruksrelaterad miljö som är relevant för dina elever eller studenter. Händelsen ska beskriva ett dilemma som går att koppla till säkerhetskultur. Här är två exempel på sådana händelser:
 - a. Maria är ny på sin arbetsplats. Där upptäcker hon att hennes kollegor struntar i att följa rutinerna för en arbetsuppgift, för att kunna utföra den snabbare. Hon har frågat om det är okej att göra så, och hennes kollegor har försäkrat henne om att det är okej. Vad kan Maria göra?
 - b. Maria är ny på sin arbetsplats. Det finns tydliga rutiner om att man inte får gå in i kalvningsboxen till en nykalvad ko utan att först låsa fast kon. Maria upptäcker att kollegor struntar i att följa rutinerna. Hon har frågat dem om det är okej att göra så och kollegorna har försäkrat henne att det är okej. Vad kan Maria göra?
3. Presentera de fyra alternativen, gärna skrivna på papper som ligger i respektive hörn:
 - a. Maria borde strunta i vad kollegorna säger och prata med sin chef.
 - b. Maria borde vänta tills hon ser något hända och då ta upp det med kollegorna igen.
 - c. Maria borde lyssna på sina kollegor och följa deras exempel. De har ju sagt att det är okej.
 - d. Öppet hörn – för den som har ett annat förslag eller inte tycker att något av de andra alternativen passar.
5. Låt eleverna eller studenterna välja hörn – alla samtidigt. Om någon tar lång tid på sig kan du påminna om att det alltid är tillåtet att ändra åsikt och byta hörn senare.

6. Be de som står i samma hörn berätta för varandra varför de har valt det hörnet. Om det är många som har valt samma hörn delar du upp dem i mindre grupper. Om någon står ensam i sitt hörn får hen berätta för dig varför hen har valt det hörnet. Håll dig sedan i närheten av det hörnet så att personen inte blir ensam i den delen av rummet.
7. Be någon eller några från varje hörn förklara för hela gruppen varför de har valt det hörnet. De andra grupperna får inte kommentera eller ifrågasätta förklaringen.
8. Fråga om någon vill byta hörn efter att ha hört de andra gruppernas förklaringar.
9. Tacka och låt alla sätta sig på sina platser. Låt dem sedan bilda bikupor där de pratar om de olika hörnen. Finns det några problem med de olika alternativen? Är något av alternativen lättare eller svårare att genomföra? Känns något alternativ helt osannolikt? Varför?
10. Fortsätt övningen i helgrupp genom att reflektera kring vilka följder de olika alternativen skulle kunna få för Maria i exemplet? Riskerar Maria att bli utestängd ur gemenskapen på arbetsplatsen? Ska hon prioritera kollegornas råd?
11. Avsluta övningen genom att ta upp att arbetsplatsen kan ha bestämt hur man ska agera i den här typen av situationer. Det måste eleverna eller studenterna förhålla sig till – de kan inte alltid utgå enbart från sina egna värderingar.

Övning 7: Övertyga dina kollegor!

Den här övningen bygger på att ni har gjort Övning 6 tidigare. Nu ska eleverna eller studenterna öva på hur de kan förklara en arbetsmiljörisk för andra på arbetsplatsen, så att de förstår varför det är viktigt att den åtgärdas, och att de samverkar kring detta. Du behöver en whiteboard eller liknande i den här övningen. Du kan göra så här:

1. Repetera vad ni diskuterade i Övning 6. Hoppa över denna punkt ifall ni gör den här övningen direkt efter Övning 6.
2. Be eleverna eller studenterna bilda bikupor och diskutera hur Maria kan svara. De ska vara konkreta och formulera färdiga svar. Svaren ska gärna involvera de tänkta kollegorna.
3. Gå igenom förslagen, en bikupa i taget. Skriv upp förslagen så att alla kan se dem.
4. Sammanfatta och reflektera. Känner eleverna eller studenterna att de skulle kunna använda sig av något av förslagen om de själva hamnade i en liknande situation?

Så kan du använda övningarna

Du kan använda övningarna på olika sätt. Välj ett sätt som passar dig, gruppen du arbetar med och tiden ni har till ert förfogande. Du kan använda övningarna som de beskrivs i den här handledningen, men självklart kan du också se dem som inspiration till egna övningar och utbildningsupplägg.

Här får du några förslag på upplägg beroende på hur många lektionstillfällen du har. Du får också ett förslag på hur du kan göra om du vill fokusera på övningar kopplade till filmerna i materialet.

En lektion

Om du bara har möjlighet att hålla en lektion om arbetet med arbetsmiljö är det bra att välja övningar som går snabbt att göra och samtidigt skapar engagemang och reflektion hos eleverna eller studenterna.

Förslag på lektionsupplägg

INNEHÅLL	MATERIAL	TIDSÅTGÅNG
<i>Introduktion</i> Presentera kort ämnet.		5 min
<i>Övning 1: Samtal om arbetsmiljö</i> Genomför en lektion om arbetsmiljö på ett lantbruk. Ägna gärna hälften av tiden åt samtal i bikupor eller snabba rundor.	Ev. tavla, projektor eller annan utrustning att använda under lektionen.	15–20 min
<i>Övning 2: Arbetsmiljörisker inom lantbruket</i> Diskutera konkreta arbetsmiljörisker med hjälp av bilderboken Jobba säkert i lantbruket.	Bilder från bilderboken Jobba säkert i lantbruket. Dela antingen ut boken i sin helhet eller skriv ut bilder från PDF-filen.	15–20 min
<i>Avslutning</i> Ge gruppen i läxa att titta på filmen med ett exempel på hur man kan undersöka sin arbetsplats (kapitel 4 i webb utbildningen Är du säker?). Be dem fundera på vilka risker de själva skulle kunna titta efter nästa gång de är ute på en arbetsplats.	Webb utbildningen Är du säker?	5 min

Tre lektioner

Under tre lektioner kan du och gruppen hinna reflektera över och diskutera flera olika aspekter av ämnet.

Förslag på lektionsupplägg

INNEHÅLL	MATERIAL	TIDSÅTGÅNG
<p><i>Lektion 1</i> Introduktion där du kort presenterar ämnet</p> <p><i>Övning 1: Samtal om arbetsmiljö</i></p> <p><i>Övning 2: Arbetsmiljörisker inom lantbruket</i></p>	<p>Ev. tavla, projektor eller annan utrustning att använda under lektionen.</p> <p>Bilder från bilderboken <i>Jobba säkert i lantbruket</i>. Dela antingen ut boken i sin helhet eller skriv ut bilder från PDF-filen.</p>	45–60 min
<p><i>Lektion 2</i> Inled med att återkoppla till förra lektionen och fråga om tankar och funderingar som kan ha dykt upp sedan dess.</p> <p><i>Övning 3 eller 4: Riskbedömning, på plats eller film.</i> Om studenterna gjort riskbedömning på plats går ni igenom resultaten på lektionen. Annars tittar ni på filmen och diskuterar den. Diskutera och reflektera kring skyddsronden och hur de använde checklistan.</p>	<p>Tavla att rita och skriva på.</p> <p>Utrustning för att visa filmen på storskärm i klassrummet (om ni väljer övning 4).</p>	45–60 min
<p><i>Lektion 3</i> Inled med att återkoppla till förra lektionen och fråga om tankar och funderingar som kan ha dykt upp sedan dess.</p> <p><i>Övning 5: Tänka känna och agera eller Övning 6: Värderingsövning om säkerhetskultur.</i> Välj den du tror passar din grupp bäst.</p> <p><i>Övning 7: Övertyga dina kollegor!</i></p> <p>Avslutning och sammanfattning</p>	<p>Tavla att rita och skriva på (om ni väljer övning 5).</p> <p>Papper att skriva alternativen på (om ni väljer övning 6).</p>	15–20 min

Fokus på film

Om du vill fokusera på filmmaterialet i webbutbildningen Är du säker? kan du visa filmer på storskärm och göra övningarna som är kopplade till filmerna. Skapa gärna egna övningar eller diskussionsfrågor till de filmer som inte har övningar. De här övningarna är kopplade till filmer:

- Övning 1: Film om en lantbrukares utmaningar och ansvar (kapitel 1 i webbutbildningen).
- Övning 4: Film med ett exempel på hur man kan undersöka sin arbetsplats (kapitel 4 i webbutbildningen)

Avsluta gärna med att se på filmen om vinsterna med att arbeta för en god arbetsmiljö (kapitel 5 i webbutbildningen).

Avslutning

Lycka till med arbetsmiljöarbetet!

Vi som har tagit fram materialet Är du säker? hoppas att du som lärare kommer att få nytta av informationen och övningarna i den här handledningen. Vi är övertygade om att du har stora möjligheter att bidra till att dina elever eller studenter får en bra start i arbetslivet genom att lyfta ämnet arbetsmiljö. Tillsammans skapar ni förutsättningar för att göra lantbruket tryggt och säkert och för att antalet allvarliga olyckor ska minska.

Vi önskar dig lycka till i ditt arbete!

Vi som har tagit fram Är du säker?

Är du säker? är en arbetsmiljösatsning som har tagits fram av Prevent på uppdrag av Gröna arbetsgivare och Kommunal, och på initiativ av Lantbrukets arbetsmiljökommitté (LAMK). LRF har deltagit löpande som bollplank och rådgivare.